

РЕЦЕНЗИЯ

**от професор доктор ВЛАДКО МИЧОВ ИВАНОВ, професор в катедра
„Национална сигурност и публична администрация“
ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград**

относно дисертационен труд на Димо Йорданов Дуков

ТЕМА

**„МЕТОДИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СИГУРНОСТТА ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА
МАСОВИ СПОРТНИ МЕРОПРИЯТИЯ“**

за придобиване на образователната и научна степен **„доктор“** в докторска
програма “Теория и методология на спортната наука”, професионално
направление 7.6. Спорт

Основание за изготвяне на становището: Заповед № 1241/01.12.2025 г. на
Ректора на НСА „Васил Левски“

София
2025 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Кандидатът, в съответствие със своето образование, професия и научни интереси е открил, изследвал и презентирал безспорен проблем, който конвергира хилядолетния феномен на спортните събития и теорията за сигурността.

Значимостта и актуалността на доктората се засилва сред хаоса на световния ход, изпълнен със съмнения, кризи, войни, жажда за власт и печалби, което не отговаря на олимпийския дух на спортното съревнование. Националните условия също поставят на изпитание благородния дух, положителните емоции и възпитателното въздействие върху младите хора.

В този аспект можем да очакваме промени в политиката към масовите мероприятия и състезанията. Авторът ни предлага една комплексна постановка, която е ориентирана преди всичко към превантивни решения, а не към анализи след събитията. Като цяло в нея надделява институционалният подход.

Обектът, предметът, целите и всички атрибути на изследването са добре композирани и дават възможност основните проблеми да се решат прагматично с научни инструменти, без емоционални оценки и лични предпочитания. Научното ръководство от страна на доц. д-р Сашо Йорданов е компетентно, което е видно от постиженията на докторанта.

Кандидатът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав.

2. Оценка на приносите в дисертационния труд.

Научните и приложните резултати в представения труд са формулирани обосновано в края на Автореферата. Моята интерпретация на достиженията се основава на дългогодишната ми работа с материята, представените официални документи и личните качества на автора, демонстрирани в разработката. Това ми дава основания да изтъкна приноси в няколко основни насоки.

Подходът към комплекса от методи за управление на спортната сигурност в български условия е базиран на няколко основни фундамента:

анализ на съществуващи стратегии за управление на сигурността в тази сфера, обобщение на добрите практики на FIFA, UEFA и МОК, познаване на правните регулации, направеното в съседните държави, фокусиране върху актуалните заплахи и личното участие на автора в спортния живот.

Представеният интегриран модел за спортна сигурност е поредна стъпка на науката и мениджмънта за обединяване на познанието за обективните обстоятелства и субективните фактори, влияещи на сигурността. Приемам амбицията на автора да „преведе“ сложните концепции и регулации в ЕС на практически език в българските условия.

Методологическият принос на доктората също е безспорен – използван е широк спектър от научни инструменти, които дават количествени резултати (набиране на информация, годна за обработка) и качествени заключения (експертни оценки на специалисти, включени наблюдения на процесите, SWOT-анализ). Ценни за теорията и практиката са формулираните изводи, тенденции, корелации, положителни и отрицателни страни на спортната сигурност в настоящия момент. Едновременно с това научното знание и професионалното управление получава оригинален емпиричен материал за мненията и отношенията в сферата на спорта.

Обогатена е социално-психологическата теория за поведението в спортен контекст и организацията на опазване на обществения ред. Въведени са нови показатели и критерии за оценка на риска.

Приложната насоченост пронизва цялата разработка – препоръките са близки до инструкции, готови за адаптация и директно приложение от организаторите на спортни събития. Тяхното теоретично обобщение може да стане част от нови стратегии, изисквания за лицензиране, методически указания или основа на планове за опазване на реда при спортни мероприятия.

Цикличният модел за интегриран подход (стр. 118, Фиг. 6) улеснява разбирането и прилагането на широк набор от методи за минимизиране на инцидентите в зависимост от конкретната обстановка и йерархичното звено на мениджърите. Тя позволява едновременна подготовка на спортни организатори, полицейски служители, участие на органите на местната власт и медиите.

Убеден съм, че ако концепциите, представени от кандидата се изчистят от претрупаната теория, лавината от правни актове, плахата реакция на институциите и провокативното отношение на някои медии и заинтересовани задкулисни субекти, системата от методи за оперативно управление при спортни събития и инциденти ще работи ефективно.

Въпрос на въпросите за България и ЕС е работата в екип. У нас всеки иска да създава политики, веднага се поставя до победителите, но не иска да носи отговорност за инцидентите. Понякога, организаторите са повече от участниците в състезанията, т.е. имаме масови претенции за мениджмънт, а не масов спорт.

Кандидатът с дипломатичен тон констатира, че при информирането за големи спортни събития организаторите често създават еуфория, прекаляват с рекламите и привличат всякаква публика, без да държат сметка за външни фактори като организация на градския транспорт, правата на гражданите, агресивни настроения на фенове и агитки, подценява се ролята на служителите за сигурност, полицията и пр. Но когато възникнат инциденти започват взаимни обвинения и оправдания, което опорочава целите, естетическата и възпитателната функция на спортните състезания. По този повод приемам идеята на автора за изграждане на „консултативен мост между теорията и практиката“, което означава, че мениджърският екип съчетава анализ и решения, правни постановки и политики, стимулиране, но и ограничаване на изявите на различните категории участници в събитието от състезатели до публика, от терена до екрана и от възпитателните ефекти до рекламата и търговията.

Добро впечатление прави анализът на правната рамка в съчетание с ролята на институциите. Разгледани са всички основни участници в системата за сигурност: международни и национални организации, футболни клубове, охранителни фирми, органи на местната власт, доброволци и сдружения на феновете. Потвърден е ефектът от „интегрирания подход към безопасността, сигурността и обслужването“, утвърден от Съвета на Европа.

Констатациите в частта IV.2 „Препоръки за подобряване на сигурността при футболни мероприятия“, ми дават пълно основание да констатирам, че дисертационният труд е научнообосновано отражение на нашата действителност, дава превес на професионализма, позитивизма, управлението и спорта. Авторът показва потенциал за развитие на темата в теоретична и приложна посока. С това считам, че целта на изследването е постигната – завършен модел на интегриран подход и прилагане на единна методология към спортните изяви, чиято цел е да обединяват, а не да разделят обществото.

В допълнение към всичко казано, считам, че представеният Автореферат отразява съдържанието и духа на дисертацията. Авторът успешно използва много автори, правни актове и интернет източници. Посочва 2 (две) публикации по темата.

3. Критични бележки.

Аналитичното отношение и професионалната позиция спрямо спортната сигурност и методите за нейното постигане изчерпват същността на темата и няма необходимост от показна критичност и усложнения с второстепенни въпроси. Предлагам на автора да гледа в бъдещето, като насочи вниманието си към авангардни теми като: съчетанието на технологиите и човешкия фактор, предстоящите състезания между хора и роботи, ролята на чипирането и допустимостта на оптимизирането на спортистите със стимуланти, неестествени (небиологични) елементи, ролята на парите и морала в съревнованието и пр.

Голям въпрос е сблъсъкът в киберпространството и манипулациите в спорта за постигане на световно политическо лидерство. Трябва специално да се изследва ролята на спорта и спортистите във войните около България, ефекта от санкциите и принципите на олимпизма.

Въпрос на въпросите е как да се извадят хиляди млади хора от гетото, използването на агресивни асоциални тълпи за политически цели, как спортът ще включи миграционните потоци в културата на ЕС, как ще се обединяват

усилията на елитния и масовия спорт, съчетанието на изкуството, морала, физическата сила, рекламата, спонсорството и пр.

ЕС трябва бързо да реши кое ще представи на арената – гладиаторските борби, уличния спорт на Латинска Америка, имиджовата култура на Холивуд или нещо ново, обединяващо, базирано на високи цели и оптимизъм.

4. Заключение.

Казаното ми дава основания категорично да заявя, че целта на дисертационния труд е постигната със забележителен успех – представена е една сложна и противоречива система, в която са обединени теоретични постановки, правни норми и проблеми на спортния мениджмънт. Създадена е основа за научни дискусии, изразяване на професионални мнения и на позиции от всички участници в състезанията – от зрители до спортисти.

Считам, че приносите са лично дело на кандидата и обогатяват науката. Дисертационният труд и процедурата отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане, за получаване на образователна и научна степен “доктор”.

5. Оценка на дисертационния труд.

Горното ми дава пълно основание ясно и еднозначно да дам **положителна оценка** на представения дисертационен труд на тема: „МЕТОДИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СИГУРНОСТТА ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА МАСОВИ СПОРТНИ МЕРОПРИЯТИЯ“, представен от Димо Симеонов Дунков за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“, в докторска програма “Теория и методология на спортната наука”, професионално направление 7.6. Спорт.

гр. София

16. 12. 2025 г.

ЧЛЕН НА НАУЧНО ЖУРИ:

(ПРОФ. Д-Р ВЛАДКО ИВАНОВ)

REVIEW

From Professor Dr. VLADKO MICHOV IVANOV, Professor in the Department of "National Security and Public Administration", South-West University "Neofit Rilski," Blagoevgrad

Regarding: the dissertation of **Dimo Simeonov Dunkov**

TOPIC

"METHODS FOR IMPROVING SECURITY DURING MASS SPORTS EVENTS"

for the acquisition of the educational and scientific degree of "**Doctor**" in the doctoral program "Theory and Methodology of Sports Science," professional field 7.6. Sport

Basis for preparing the statement: Order No. 1241/01.12.2025 r. of the Rector of the National Sports Academy (NSA) "Vasil Levski"

Sofia

2025

1. Relevance and Significance of the Developed Scientific Problem.

The candidate, in accordance with his education, profession, and scientific interests, has discovered, researched, and presented an undisputed problem that converges the millennia-old phenomenon of sports events and the theory of security.

The significance and relevance of the doctorate are enhanced amidst the chaos of the world's course, filled with doubts, crises, wars, and the thirst for power and profits, which does not correspond to the Olympic spirit of sporting competition. National conditions also put the noble spirit, positive emotions, and educational impact on young people to the test. In this aspect, we can expect changes in the policy towards mass events and competitions.

The author offers a complex framework that is primarily oriented towards preventive solutions, rather than post-event analyses. Overall, the institutional approach prevails in it.

The object, subject, goals, and all attributes of the research are well-composed and provide an opportunity to solve the main problems pragmatically with scientific tools, without emotional assessments or personal preferences. The scientific supervision by Assoc. Prof. Dr. Sasho Yordanov is competent, which is evident from the doctoral student's achievements.

The candidate has fulfilled the minimum national requirements under Art. 2b, para. 2 and para. 3 of the Law on the Development of the Academic Staff.

2. Evaluation of the Contributions in the Dissertation.

The scientific and applied results in the presented work are reasonably formulated at the end of the Abstract. My interpretation of the achievements is based on my many years of work with the subject matter, the presented official documents,

and the personal qualities of the author demonstrated in the development. This gives me grounds to highlight contributions in several main directions:

The approach to the complex of methods for managing sports security in Bulgarian conditions is based on several main foundations: analysis of existing strategies for security management in this area, generalization of the good practices of FIFA, UEFA, and the IOC, knowledge of legal regulations, what has been done in neighboring countries, focusing on current threats, and the author's personal involvement in sports life.

The presented integrated model for sports security is another step in science and management towards uniting the knowledge of objective circumstances and subjective factors influencing security. I accept the author's ambition to "translate" the complex concepts and regulations in the EU into practical language for Bulgarian conditions.

The methodological contribution of the doctorate is also undisputed – a wide range of scientific instruments has been used, which yield quantitative results (gathering information suitable for processing) and qualitative conclusions (expert assessments of specialists, included observations of processes, SWOT analysis). The formulated conclusions, trends, correlations, and positive and negative aspects of sports security at the present moment are valuable for theory and practice²⁴. At the same time, scientific knowledge and professional management receive original empirical material on opinions and attitudes in the sphere of sport.

The social-psychological theory of behavior in a sports context and the organization of public order preservation has been enriched. New indicators and criteria for risk assessment have been introduced.

The applied focus permeates the entire development – the recommendations are close to instructions, ready for adaptation and direct application by organizers of sports events. Their theoretical generalization can become part of new strategies,

licensing requirements, methodological guidelines, or the basis for public order preservation plans for sports events.

The cyclical model for an integrated approach (p. 118, Fig. 6) facilitates the understanding and application of a wide range of methods for minimizing incidents, depending on the specific situation and the hierarchical level of the managers³⁰. It allows for the simultaneous preparation of sports organizers, police officers, and the participation of local authorities and the media.

I am convinced that if the concepts presented by the candidate are purged of cluttered theory, the avalanche of legal acts, the timid reaction of institutions, and the provocative attitude of some media and interested behind-the-scenes entities, the system of methods for operational management during sports events and incidents will work effectively.

The question of all questions for Bulgaria and the EU is teamwork³³. In our country, everyone wants to create policies, immediately stands next to the winners, but does not want to bear responsibility for incidents³⁴. Sometimes, the organizers are more numerous than the participants in the competitions, i.e., we have mass claims for management, not mass sport.

The candidate diplomatically notes that when informing about major sports events, organizers often create euphoria, overdo the advertising, and attract all kinds of audiences, without taking into account external factors such as the organization of urban transport, the rights of citizens, aggressive moods of fans and supporters, and the role of security personnel, police, etc., is underestimated. But when incidents occur, mutual accusations and justifications begin, which corrupts the goals, aesthetic, and educational function of sports competitions. On this occasion, I accept the author's idea of building a "consultative bridge between theory and practice," which means that the managerial team combines analysis and solutions, legal frameworks and policies, stimulation, but also restriction of the activities of the various categories of participants in the event, from competitors to the audience, from the field to the screen, and from educational effects to advertising and commerce.

The analysis of the legal framework in conjunction with the role of institutions makes a good impression. All main participants in the security system have been reviewed: international and national organizations, football clubs, security companies, local authorities, volunteers, and fan associations. The effect of the "integrated approach to safety, security, and service," approved by the Council of Europe, has been confirmed.

The findings in Section IV.2 "Recommendations for improving security at football events," give me full reason to state that the dissertation is a scientifically substantiated reflection of our reality, giving precedence to professionalism, positivism, management, and sport. The author shows potential for developing the topic in a theoretical and applied direction. With this, I consider that the goal of the research has been achieved – a complete model of an integrated approach and the application of a unified methodology to sports events, whose goal is to unite, not divide, society.

In addition to all that has been said, I consider that the presented Abstract reflects the content and spirit of the dissertation. The author successfully uses many authors, legal acts, and internet sources. He indicates 2 (two) publications on the topic.

3. Critical Notes.

The analytical attitude and professional position regarding sports security and the methods for achieving it exhaust the essence of the topic, and there is no need for demonstrative criticality or complications with secondary issues. I propose that the author look to the future by focusing his attention on avant-garde topics such as: the combination of technologies and the human factor, the upcoming competitions between people and robots, the role of chipping and the admissibility of optimizing athletes with stimulants, unnatural (non-biological) elements, the role of money and morality in competition, and so on.

A big question is the clash in cyberspace and manipulations in sports to achieve global political leadership. The role of sport and athletes in the wars around Bulgaria, the effect of sanctions, and the principles of Olympism should be specially investigated.

The question of all questions is how to get thousands of young people out of the ghetto, the use of aggressive anti-social crowds for political purposes, how sport will incorporate migration flows into the EU's culture, how the efforts of elite and mass sport will be combined, the combination of art, morality, physical strength, advertising, sponsorship, and so on.

The EU must quickly decide what it will present in the arena – gladiatorial fights, Latin American street sport, Hollywood image culture, or something new, unifying, based on high goals and optimism.

4. Conclusion.

What has been said gives me grounds to categorically state that the goal of the dissertation has been achieved with remarkable success – a complex and contradictory system has been presented, which unites theoretical frameworks, legal norms, and problems of sports management. A basis has been created for scientific discussions, the expression of professional opinions, and positions from all participants in the competitions – from spectators to athletes.

I consider that the contributions are the personal work of the candidate and enrich science. The dissertation and the procedure meet the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulation for its implementation, for receiving the educational and scientific degree of "Doctor".

5. Evaluation of the Dissertation.

Based on the above, I have full reason to clearly and unequivocally give a **Positive** evaluation to the presented dissertation on the topic: "**METHODS FOR**

IMPROVING SECURITY DURING MASS SPORTS EVENTS," presented by **Dimo Simeonov Dunkov** for the award of the educational and scientific degree of **"Doctor"** in the doctoral program "Theory and Methodology of Sports Science," professional field 7.6. Sport.

Sofia

16. 12. 2025

MEMBER OF THE SCIENTIFIC JURY:

(PROF. DR. VLADKO IVANOV)